

ნეშადური

№ 22.

უკუკვრული ჟურნალი

1908 წ.

შესანიშნავი სურათები.

ომი, ფუნის ნახტი.

(„ბრძოლა უკანასკნელ სისხლის წვეთამდე, სამარადისოდ, შვილის შვილამდე!“)

უპარტიო კაცის აზრები.

უკანანი და წინანი...

ყოველი კაცი თუ ქალი, დიდი თუ პატარა, მოზრდილი თუ ბავშვი, რომელსაც უფლება აქვს ილაპარაკოს და იდრტინოს თავის უკმაყოფილებაზე, ნება უნებლიედ და ხშირად თავისდაუნებურად იმ რაზმში დგება, რომელშიაც მოთხოვნილებათა საღერდელი ძალზე აშლილია და პროტესტის გრძობა უმთავრეს ძარღვს შეადგენს, მიუხედავად იმისა თუ რავედენად მართებულია თვითონ ეგ მოთხოვნილება და შესაძლოა თუ არა მისი აღსრულება...

ამიტომ ხშირად ვინც არ დრტინავს და არ ყვირის, ვინც ზოგჯერ უგუნურ მოთხოვნათა ხორბოში ხმას არ იღებს და ფუქსავატ უნაყოფო პროტესტში არც მოძახილს და არც ბანს ამბობს, უმრავლესობის თვალში ჩამორჩენილ კაცად არის მიჩნეული, თუნდაც ამ „ჩამორჩენილთ“ უმრავლესობის ბევრად წინ და აღრე გამოერკვიათ და ცხოვრების საგნად დაესახათ საზოგადოებური მისწრაფება და მოთხოვნილებათა სამართლიანობა.

როდესაც ცხოვრებაში მყვირალა მოთხოვნილება უმრავლესობაზე შესაფერ ზედ გავლენას პოულობს და ყველა ერთხმად გაიძახის—პასუხი მალე ჩვენს დაყენებულ კითხვებზე და მოთხოვნილებაზეო, ის მცირე ჯგუფი და ამ ჯგუფის საუკეთესო წინამძღოლნი, რომელთაც მთელი თავიანთი სიცოცხლე საზოგადო ხასიათის მოთხოვნილებათა და კითხვათა გამოკვლევა-განხორციელებისათვის მოუწოდებიათ და დღე და ღამ ამ მოთხოვნილებათა მოციქულები ყოფილან,—უკანა რიგში არიან ხოლმე ჩაყენებულნი და, როგორც ზემოდ ვსთქვით, მათ ჩამორჩენილებს ეძახიან; ხოლო ვისაც პირზე რძე არ შემრობია, ვინც არასოდეს არ დაფიქრებულა და არც შეეძლო და არც ეხერხებოდა ფიქრი და სჯა საზოგადო ხასიათის მოთხოვნილებაზე, საერთო მისწრაფება-იდელზე ზრუნვა და წუხილი,—ეს მყვირალა ვაჟბატონები პირველ რიგში არიან მოქცეულნი და თავიანთ თავს მოწინავესა და ბელადებს უწოდებენ...

ეგრე იყო ყოველთვის ყოველ მოძრაობის დროს.

მოღვაწენი, რომელნიც პატიოსნურად, შეუდრკელად, თავგამოდებით და უშიშრად მრავალ წელთა განმავლობაში იმის ცდასა და მზადებაში იყვნენ, რომ შეექმნათ ეგ მოძრაობა, შეუგნებელი უმრავლესობისათვის შესაფერი გზა და კვალი ეჩვენებინათ, მათვის უკეთესი მერმისი და ამ მერმისის მისაღწევად დღევანდელი გარემოებისათვის შესაფერი მოთხოვნილება წარედგინათ—ესეთი პირე-

ბი ჩამორჩენილებისა და რეტროგრადების რიცხვში არიან ჩათვლილნი, ხოლო არას მცოდნენენ ცხელი ნათლებელნი და უფიცნი ნაცარქებზე ბროზარეკის სისტებად და ლიდერებად იხსენებიან...

ვერაფერი სამართალია, ვერაფერი ლოლიკა!

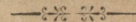
ნუ თუ ბატონებო, „ამხანაგებო“ და ყმაწვილებო, დრო არ არის თვალი გაახილოთ, გამოერკვიათ, გამოფხიზლდეთ და დაინახოთ თუ რა უკუღმართია თქვენი საქციელი, თქვენი დასკვნა, თქვენი საქმენი?!

უსამართლობის ნაყოფი მუდამ მწარეა და ურგები და, ასე წარმოიდგინეთ, მაწყენარიც.

ყვირილით და ხმაურობით, მაღალ ფრაზებით და ბრჭყვიალა სიტყვების რახარუხით სად რა გაკეთებულა, რომ ჩვენში გაკეთდეს.

გონს მოდით! დაფიქრდით!

უპარტიო.

სისხლი... სიმშვილი!..

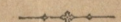
(გუძღვნი ი. ჭავჭავაძის ხსოვნას).

თოვლი ჩამოდის, მოდის ზღაზღენითა, კავკასიის მთა გათიშულია, ირგვლივ სიჩუმე... მკვდარი სიჩუმე, არც ხმაურობა, არც ძახილია!

მხოლოდ ამ დუმილს არღვევს ხანდისხან დედის გულიდამ ამონაკენესი, მშობელმა შეილი უნდა იტიროს: თვითონ ბუნების ასეა წესი!

სტირის მშვიერს შეილს დედა საწყალი, თვითონ მშვიერი, ღონე მიხდილი, ახ, ღმერთო ჩემო, კვლავ ბედშობა, კვლავ საქართველოს სისხლი... სიმშვილი!

ი. ევდოშვილი.

გ უ რ დ ე ბ ი.

გუმორდები, ტურფავ, ჩემო ვარსკვლავო, მკაცრი სევდები გულს მიქენჯნიან,— მზე და მთოვარე თითქო ბნელდება და ვარსკვლავებიც ცას ებნევიან... შენ იცი, ტურფავ, ველარა განახავ, თვალები მიტომ მეცრემლებიან და ნადელიანნი, მოუსვენარნი უკანასკნელად მაცქერდებიან. ჩემნი ბაგენი შენს ტურფა ბაგეთ მარადის აღარ შეეხებიან, სიმართლის თქმისთვის მტრისგან დასჯილსა, უცხო მხარეში შემაქცნებიან...

ი მჭედლიშვილი.

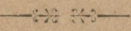
ჩინური ანდაზები.

სჯობს სულაც არ არსებობდე, ვიდრე არა-ფერს არ წარმოადგენდე.

მონანიება—დილის ცისკარია სათნოებისა.

ყოველი მარცხი—მხოლოდ ბიჯია წარმატებისაკენ.

უმაღლესი კოშკებიც-კი დედაშიწაზე დგანან. მამა-კაცს ჰგონია, რომ ყველაფერი ზედ მიწვევით იცის, მაგრამ ის-კი ავიწყდება, რომ დედა-კაცმაც ყველაფერი იცის და უფრო უკეთესათ.

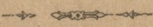
ოსმალური სიბრძნე.

საყვედურით ვარდს ნუ ჰყნოს, ამჯობინე ნარ-ეკალი.

გაათრებული ლომი რომ მოგდევდეს და. თავის გადარჩენისთვის, ერთად ერთი ხიდი იყოს გადებული ცრუ-ვერაგი კაცისაგან, ნუ გახვალ! ლომისაგან დაგლეჯა სჯობს, ვინემც „ნამარდის“ გადებულ ხილით თავის გადარჩენა.

ონავარ—ღვართქათმა რომ მოგასწროს, წაღვევას გიქადდეს, მაინც ნუ შეეფარვი საფარველს მელა-ძუა კაცისას.

ნათარგმნი **კ. რაბათელი სამცხელისა.**

თავისუფალი სიტყვა.

ამბავი

(გუძღვნი მაშოს ძვირფას ხსოვნას).

—ენაცვალოს დედა!.. ნეტა თუ ქვეყანაზედ კიდევ ვისმეს ეყოლება ესრეთი ლამაზი, ჭკვიანი და მალხაზი შვილი?!—ამბობდა გრძნობა მორეული დედა, გულში მაგრად იხუტავდა თავის ხუთი-ოდენ წლის შვილს და გატაცებით ჰკოცნიდა მას, სადაც კი მოუხდებოდა: გულზედ, ხელზედ, ფეხებზედ და ხან ყელშიც, როცა შვილოს ვადალუნულ თავს უცბად მოასწრობდა.

—ხი, ხი, ხი!.. მეღიტინება! ვაი, ვაი, მოგიკვდი, დედიჯან, მოგიკვდი!..—კისკისითვე უბასუხებდა შვილი მოალერსე მშობელს, ფეხებს აქნევდა, ტოკავდა და ფუნთუშა ხელებით სცდილობდა დედის თავის აცილებას.

არამც თუ დედას, უცხოხსაც კი ერთი ნახვითვე შეუყვარდებოდა ეს მართლაც ყოველივე სიკეთით უხვად დაჯილდოებული ბაღანა: ცოცხალი, მალხაზი, მიმზიდველი, ეუყუნა, აზრიანი თვალე-ბით მორთულ სახისა, რომელსაც ფართო თეთრი შუბლი გადატკეცოდა და ზედ კეკლუცად გად-

მოჰყრდოდა დალხედ დაკულულებული მკერდით. მგონი მხოლოდ ფრთები და აკლდა, ბუნებრივად დაგსახლდათ არა ქვეყნიური ქერუბიმთა!

ამ ბავშვის გონივრული მხარე უფრო მომჯადოებელი იყო, ვიდრე მისი გარეგანი შეხედულება. იმდენი ხანი არ ემატებოდა, რამდენათაც ფიზიკური მკვეთრი გონება, მოფიქრებული, დროს შესაფერი სიტყვა-პასუხი. ჯერ ისევ ჭაბუკი იყო, რომ თვისი აზრიანი შეკითხვით ბევრს ჭალაროსანს ჩააფიქრებდა ხოლმე.

—მართალია, ძია,—შეეკითხებოდა ხოლმე ის ვინმე ხნიერს,—რომ უმფროსს უნდა გაუგონო და პატივი სცეო? იქმნება ჩემზედ უმფროსი, ან თუ ჩემი ბატონი, მავალებს კაცის მოკვლას, ან გაძარცვას; იქმნება ჩემს უმფროსს ჩემი წვალება, ჩემი დამონაგება უნდა? განა ყოველივე ბრძანება, ან სურვილი უნდა აღსრულდეს?!..

—რატომ ეგრე ფიქრობ!.. განა უმფროსი... დაიწყებდა ხოლმე უხერხულად მოპასუხე...

—რაც უნდა იყოს დამორჩილებას, მოთმინებას გვიბრძანებს ღმერთი, შვილო!..

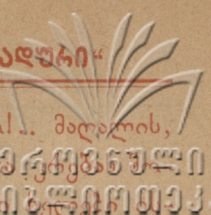
—ღმერთიო?!.. მერე განა ღმერთისვე ნება არ არის, ნუ მომიჩენს ნურავის ჩემდა დასაბეჩავე-ბლად და მაშინ აღარც ჩემი მოთმინების გამოჩენა იქნება საჭირო!..

იმის ავათმყოფობამდე მისულ ცნობის მოყვარეობას ვეღარ აკმაყოფილებდა მის გარშემო მყოფი ხალხი და ბუნება! იმას ყველგან უნდოდა ყოფნა, ყოველივეს ცოდნა-შესწავლა და ამასთანავე ბუნებით მჭევრ-მეტყველი და ყბედიც,—იტანჯებოდა, სული ყელში ეჩრებოდა, როცა უმრავლესობისთვის სასარგებლო აზრი რამ აღეძროდა და რამე მიზეზის გამო პირველ შემთხვევისთანავე ვერ იტყოდა, ვერ გაუზიარებდა და იმდონად მეტს კმაყოფილებას გრძნობდა, რამდონათაც დიდ მანძილზედ მოსდებდა თვის, დიდი შრომით შეძენილს, ნაფიქრს.

—ნათქვამია, ღრერთი რომ კაცს მისცემს, ორივე ხელებით მისცემსო,—ამბობდნენ ხოლმე მეზობლები,—პიტალო აზრია, მამაცხოვრებული, აზრიო,—და ამ სიტყვას ისრე ხშირად გაიძახოდნენ, რომ იმის ნამდვილი სახელი აღარც კი ვისმეს ახსოვდა და ყველა „აზრს“ ეძახოდა.

ამ ბუნებით კეთილმა და დაბეჩავებულთადმი თავდადებულმა არსებამ, რა თქმა უნდა, თვისკენ მრავალი მიიზიდა, რომელსაც ხშირად მიმართავდნენ ხოლმე რჩევა-დახმარებისთვის.

—წამოდით აზრს შევეკითხოთ... ნეტა აზრი რა რჩევას მოგვცემს... აზრმა ასრე დაგვარიაო,—ხშირად მოისმოდა ხოლმე ხალხში. რაც დრო გადიოდა, იმდონი მეტი თანამგრძნობი და თავყვანისმცემელი უჩნდებოდა აზრს, რომლის მთელი

შრომა-მუყაითობა მიმართული იყო დაბეჩავებულ-ტანჯულის მშრომელთა უმრავლესობისაკენ.

მაგრამ, მოგეხსენებათ, რომ ადამიანის ბიწიერი გრძნობა-შური მგონი თვით კაცველაც უწინ არის დაბადებული...

შურმა ზოგისამ, და ზოგიც იმიტომ, რომ აზრის გულწრფელი, ბევრისთვის თვალ-ამხელი, მოქმედება ძილს უფრთხობდა და ასალმებდა მოსვენებულს, მუქთახოროსავეთ სხვის შრომაზედ აშენებულ, კეთილდღეობას,—დაუწყეს დევნა და ბეზლაობა. წყვილიადის მოტრფიალეთა ცდამ შესაფერი ნაყოფი მოიტანა.

ერთ დღეს, როცა აზრი თავ-შეყრილ, მრავალ-რიცხოვან ხალხს თავის გულ-ნადებს უზიარებდა, დაეცნენ მძლავრნი ამა ქვეყნისა და საპრობილეში გამოამწყვდიეს.

აზრს ეგონა, რომ თითქოს მთელი დუნიაც ვიწრო იყო იმის სამოქმედოთ და ის კი გალიაში ჩაკეტეს. აზრი რომ საპრობილეში უზომოდ იტანჯებოდა და ბოღმა მორეული, ხელებ ფანჯრიდგან გამოწვედნილი, უიმედოთ თავს არტყავდა ფანჯრის რკინებს,—ბნელი ძალები დამშვიდებით და ურცხვ ნიშნის მოგებით შეჭყურებდნენ და უსიროცხოთ ხითხითებდნენ...

აზრმა გული ვერაფრით მოუგო ყველა იმით, ვისაც ძალით ჩაუგდია ხალხის ბატონ-პატრონობა და ამიტომ დიდ-ხანს, ძალიან დიდ-ხანს იტანჯებოდა ოთხ კედელ შუა. ბოლოს, როგორც იყო, ძალ-ღონის და სიცოცხლით საესე ახალგაზრდის მაგიერ საპრობილიდგან გამოუშვეს ძვალ-ტყავად ქცეული, წელში მოხრილი, თვალზე ჩაკვივნილი და მთლად გაჭადარებული მოხუცი.

ელვასაებრ მოედო მთელ ნაცნობ არე-მარეს სანატრელი ხმა აზრის განთავისუფლებისა და ისინიც კი, ვისაც მხოლოდ გადმოცემით ჰქონდათ გაგონილი, გულით ნატრობდნენ აზრის ნახვას.

ერთ დღეს კიდევ ხმა გავარდა და მოედო კილით-კიდეს, რომ საღამოთი აზრი ილაპარაკებს ქალაქის მოედანზედო. ამის გაგონებაზედ ყველა მხრიდგან მდინარეებით დენა დაიწყო ყველა ტანჯულმა და შველა-ხსნის მომლოდინმა. უზარ-მაზარი მინდორი და პატარა მახლობელი გორაკები ხალხით გაიქცა. ყველას რალაც კმაყოფილება და იმედი უბრწყინავდა თვალებში. მინდორში ისრეთი გამოურკვეველი გუგუნე იდგა, გვეგონებოდათ ტყე ხშუისო...

ერთ შემადლებულ კორდზედ გამოჩნდა გრძელ და თეთრ თმა-წვერა ნაცნობი მოხუცი აზრი. წელში წახრა აღარც კი ეტყობოდა; დიდრონი, მოელვარე, თანაგრძნობით და უზომო სიყვარულით საესე თვალეები გაბედულად გამოიყურებოდნენ...

— ძმებო, მეგობრებო, შეილებო!.. მალაღის, მაგრამ აკანკალებულის ხმით გადასძახებდნენ ხუტმა და შედგა, წინ გამოწვედნილი რვეე დარჩა. გული უტოკავდა, სულის სწრაფვა სიტყვებს უკავებდნენ...

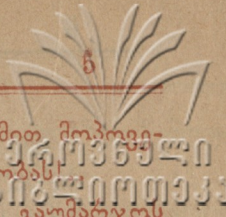
— ჩემო კარგებო,—განაგრძო მან,—მადლი გამჩენს, რომ მრავალ წელს საპრობილეში ტანჯვის შემდეგ, კიდევ მეღირსა თქვენი ხილვა. მაგრამ განა მე ნება მაქვს ჩემ კერძო ტანჯვაზედ ვილაპარაკო მაშინ, როცა უთვალავ ჩემივე მოძმის გმინვაა გარშემო! მე ხომ თქვენივე შობილი და აღზრდილი ვარ; მაშასადამე მე, თქვენივე ნაწილი, მხოლოდ მაშინ ვიგრძნობ შეგებას, როცა ჩვენ, შეერთებული ძალით, მოვიპოვებთ საერთო კეთილდღეობას.

ეხლა შეძლება მეძლევა გებაასოთ უფრო გულ ახთილათ, ვიდრე წინეთ, უფრო თამამად და დაუფარავად, ვიდრე უწინ. ან კი რა ძალას შეუძლია ხმა ჩამიწყვიტოს და გამაჩუმოს ეხლა, როცა ამტონი შეგნებული დამცველი მეგულებით და ყოველთვის შეგიძლიათ რიხიანათ მოითხოვოთ თავისუფალი სიტყვა. ძალას ძალავე იმორილებს,—სულ ერთია ფიზიკურია ეს ძალა, თუ სულიერი...

მე იქიდგან კარგათ ვხედავდი და მეყურებოდა, როგორის გაბედულობით და გამეტებით ბევრი თქვენთაგანნი სცდილობდა ჩემ დახსნას, ჩემს განთავისუფლებას და როგორ ძვირათ უჯდებოდათ ესრეთი პატიოსნური და მამაცური თავის განწირვა.

მე იქიდგან, ჩემს ჩაბნელებულს და ჩაკეტილს გალიიდგან კარგათ ვხედავდი თქვენს ყოფას, თქვენს დაბეჩავებას, ვხედავდი თქვენს სისხლის მწოველებს, ადამიანობის გამქვით; სული ყელში მეჩრებოდა, სიმწარისაგან თმას ვიგლეჯდი, ბრახ-მორეული ვეხეთქებოდი ჩახავსებულ კედლებს, ვსტროდი და ხმა მალლა ვყვიროდი,—მინდოდა იქმნებო როგორმე მოეწია ჩემს, თქვენდამი თანაგრძნობის, ხმას, მაგრამ ამაოთ, საგანგებოთ ამართული სქელი კედლები კრინტს არ უშვებდნენ გარეთ.

ვინ არ იცის, ძმებო, რომ ყველა არსება ერთნაირად იბადება და თუ შრომობს, თუ სხვას კისერზედ არ შესკუპია, ყველას ერთნაირივე უფლება უნდა ჰქონდეს დედამიწაზედ. ერთი არ უნდა დაპატრონებოდეს მრუდე გზით შექუჩებულ და ჩაკეტილ საესე სადილებს და მეორე, ამავე დროს, არ უნდა იყოს ლუკმა პურის მონატრული. ერთი არ უნდა იყოს მარტოდ-მარტო წამოქიმული უზარ-მაზარ შენობაში მაშინ, როცა მეორეს ქუჩაში სძინავს ქოხის უქონლობისა გამო. ლუკმა პური იმას შეერგება და იმანვე უნდა სკამოს, ვისაც ამ ლუ-

კმის შექმნაში ასე თუ ისე წილი უდევს, უშრომ-
ნია. სხვა ყველა კი, ვისაც შეუძლია და არ შრო-
მობს,—ხორც-მეტია კაცობრიობის, ადგილი არა
აქვს ამ ქვეყნად, მუქთა ხორაა: ის სხვის ნაშრო-
მიდგან იპარავს ლუკმას, ხშირად ზედ-მეტ სარჩო-
საც უთავბოლოდ აბნევს, ფეხ-ქვეშა სთელავს და
ამიტომაც, ეს ძალით გამოგლეჯილი ლუკმა, ყვე-
ლას აღარა ჰყოფნის და ბევრი ჩვენგანი მშვირია
და ტანჯული. ხეზედ რომ ამოვა ხოლმე მუქთა-
ხორა ფითრი, თვითონ მწვანეთ ღაღღადი გაუდის,
იფურჩქნება და თეთრ ყვავილებით იკაზმება, მაგ-
რამ რომელ ხის წვესაც სწოებს და იკვებება, ის
ხე თანდა თან სტკნება და მალე სულ ხმება კი-
დეტ. მებღაღებმა ეს კარგათ იციან და შეამჩნევენ
თუ არა ხოლმე ხეზედ ფითრს, მოგლეჯენ და მი-
წას დაანარცხავენ ხოლმე.

— ხომ ყველას გინდათ, შეიღებო, რომ პა-
ტიოსან შრომით მოპოვებული ლუკმა ყოველთვის
გქონდეთ და არავინ გეცილებოდეთ?!

— როგორ არ გვინდა, შენ მადლსა, გვინ-
და!..—გაისმა ათასობით შეკრებილ ხალხის მძლავ-
რი ხმა, რომელიც მედგარი ქუხილივით მოედო
ბინდორს და მისწყდა შორს, სადღაც ქალაში.

— შექველია გენდომებათ და თქვენგანვეა
დამოკიდებული, არამც თუ თქვენი უტანჯველი,
უზრუნველ-ყოფილი და ადამიანური ცხოვრება,
არამედ ყოფნა-არ ყოფნა იმათიც, ვინც თავზედ
წამოგჯდომიან, ვისაც თქვენა ჰკვებათ, მაგრამ
ვინც თქვენვე გიბრიყვებს, ვინც თავიდგან იცი-
ლებს და გაურბის, თქვენთან ერთად, ლუკმა პუ-
რის დამუშავებას.

მხოლოდ საერთო, შეთანხმებული შრომა-მოქ-
მედებაა საჭირო და მაშინ თვით ცაც კი თავს
მოიხრის და თაყვანსა სცემს თქვენს საერთო ძა-
ლას... მძღვეთ სიტყვას, რომ შეთანხმებით, ერ-
თობით იმოქმედებთ, იშრომებთ.—შემომფიცეთ,
რომ ერთმანეთს არ უღალატებთ...

— ფიცავთ!.. გვინდა შრომა... ერთობა,—
უმალ იგრილა აღტაცებულ ხალხის ხმამ და დღე-
ვა დაიწყო, ქარისაგან შემფოთებულ მომწიფულ
ყანასავით.

— მჯერა თქვენი სიტყვა, გენდობით და ამი-
ერიდგან, თქვენივე დახმარებით, სამუდამოთ ვსაბო
გაქივრებულ ცხოვრებას და ვაწესებ ყველასათვის
თანაბარ უფლება-მოვალეობას. მაპატივეთ რომ დე-
დი ხნის დასუსტებული დავიღალე და დღეს ამით
ვათავებ, ზოგიც კვლავ. როგორც ერთგული და
თავდადებული თქვენი მონა-მოსამსახურე, მე განუ-
შორებლად ყოველთვის თქვენთან ვიქნები. აგერ
აღმოსავლეთიც ენთობა. ვაგვთენებია კიდევ...

მაშ კიდევ გაუმარცოს თანაბარი შრომით მოპოვე-
ბულ ლუკმას, გაუმარჯოს ძმობა-ერთობას!

— გაუმარჯოს ძმობა-ერთობას!.. გაუმარჯოს
ჩვენს სათაყვანებელ მოხუცსაც! — მოისმა გუგუ-
ნი და ბეჭი აღელვებული წინ გაქანდა, რომ
ხელში აყვანით, ან სხვა გვარი პატივისცემით გა-
მოეხატათ თვისი აზრისადმი გულწრფელი სიყვა-
რული. მაგრამ, რამტონიც უახლოვდებოდნენ; იმ-
დონათი მოხუც აზრის როგორც სახე, ეგრეთვე
მთლად აზრი სამოსელით ფითრდებოდა, ილეოდა
და, ცოტა ხნის შემდეგ მთლად გაღნა და შეუ-
ერთდა მოახლოვებულ ცისკრის ლაჟვარდს, მხო-
ლოდ მოხუც აზრის ნაღვამ ადგილიდგან გაოცე-
ბულ ხალხს არგ-მარე გაუნათა თვალის მომპრელ-
მა, ცეცხლის ასოებით დაწერილმა ასოებმა: „თა-
ვისუფალი სიტყვა“... ხმაურობა უცბად შესწყდა
და ხალხი უსიტყვოდ მუხლებზედ დევნა...

— გაუმარჯოს თავისუფალ სიტყვას,—ღივი-
ღრიალვ ამ დროს მეც რაც ძალა და ღონე მქონ-
და, რომ ვეღარ შევიკავე აჩქროლებულ გულის
ტოკვა...

— შენ, ეი, ლაზარე, რას ღრიალებ დაკო-
დილ დათვივით? იქმნება დაგავიწყდა „ვოენოე
პოლოჟენიე“, ხომ არ გინდა მოგველინოს მიქელ
ანგელოზი,—ჩვენი დვორნიკი?

— მუჯღუგუნების ცემით გამაღვიძა ამხანაგმა.
მე ლოგინში წამოვჯექი და ორ ნაირად დარ-
ცხვენილი და მოტყუებული, დიდ-ხანს ვისრესდი
თვალებს...

გ. ახალციხელი.

რ ი მ ვ ა

ოდეს გულს მოგხედეს, შხამ ნაღველის
მწარე წვეთები.

შენ თავი თვით შენვე ანუგეშე
სხვას ნუ ენდობი.

დაიმშვიდე გული მღელვარე
ამაოებით.

უსამართლობას შეებრძოლე
მძლავრი გონებით.

არც დაეჩაგრო სოფლის მუხთალს
ზხამს და ნაღველსა,

არც აგრძნობინო შენი ტანჯვა
შენსაც მნახველსა.

შენს დაჩაგრულ გულს თანამგრძნობი
მხოლოდ შენ ჰყევხარ,

ზეცად შენ მხსნელად ღმერთი არის
ქვეყნად კი შენ ხარ.

გიორგი უჩინარიძე.

* * *

ქვეყანა სკურავს სისხლის მორევში
ტანჯული ხალხი კენესის და სტირის...
„ანუ სიცოცხლე ანუ სიკვდილი!“ -
გამწარებული მონობა ყვირის.

ა. თალაკვაძე.

ის იყო!..

ან. ჩეხოვისა.

— გვიამბეთ რამ, პეტრე ივანესძევე, გვიამბეთ—
შემოგხეივინენ გარშემო ახალ-გაზრდა ქალიშვილები.

პოლკის უფროსმა ჩაახველა, თვისი სქელ-ქა-
ღარა უღვავაშები გადიგრიხა და დაიწყო:

— ეს იყო 1843 წელს. ჩვენი პოლკი მაშინ
ჩენსტოხოვთან იყო დაბანაკებული. საოცარი ცივი
ზამთარი იდგა. თ-თქმის ყოველ დღე რამოდენიმე
ჯარის კაცს ყინვა ხელ-ფეხს დააძრობდა. აუტანე-
ლი ქარ-ბუქი იცოდა ხოლმე. უნდა გახსოვდეთ
ჩემო გვრიტებო, რომ მე მაშინ მწვენიერი შეხე-
დულების ყმაწვილი კაცი ვიყავი. ახალგაზრდა,
ჯანსაღი, წარმოსადგენი, ახლად ამწვანებული მდე-
ლოს მზავსად, მქონდა შემოსილი სახე წვერ-ულ-
ვაშით. საუცხოვო ტანისამოსი და წკრილა ღებე-
ბი, ერთი სიტყვით ნამდვილ „ფრანტს“ რომ იტ-
ყვიან მე ვიყავ. ფული სულ მუდამ საკმაოდ მქონ-
და და ბზესავით ფიქრადი. ჩემსაებრ დროს, მთე-
ლს ჩვენს პოლკში არც ერთი პრაპორჩიკი არ ატა-
რებდა. საკპარისი იყო, თუნდ თვით მზეთუნახავი-
სათვის ოდნავ თვალი გადმეკრა, რომ ბატკანსავით
მონა-მორჩილი გამხდომოდა. უნდა გამოგიტყდეთ,
რომ მე მეტის მეტად ვიყავ ქალების მოარშიყე-
რამდენი მწვენიერი არსება ჩამოკედებია ყელზედ
რომ მოგიფალოთ თვლას ვერ აუხვალთ. ამახ ისიც
დაუმატეთ, რომ მე მაშინ ვიყავ პოლკის ადიუტან-
ტი, მწვენიერად ვცეკვავდი „პოლკა-მაზურკას“ და
საუცხოვო სილაშხის ქალი მყავდა ცოლად—სასუ-
ფეველი დაუმკვიდრე უფალო მის სულს—ყველა ამ
თვისებებთან, წარმოიდგინეთ, რომ ძალზე თავზედ
ხელ ადებულიც ვიყავი. თუ სადმე მთელს მაზრაში
რაიმე თვალსაჩინო აღიაქოთი ასტყდებოდა, წინდა
წინვე იცოდნენ, რომ ამის ჩამდენი პოდპორუჩიკი
ვივერტოვი იქნებოდა.

როგორც ადიუტანტს, ხშირად მიხდებოდა ხოლ-
მე მთელს მაზრაში მოგზაურობა. ხან თივის სას-
ყიდლად, ხან პოლკში დაწუნებულ ცხენებსა გასა-
სყიდლად, უმეტრო ხშირად სხვა და სხვა საქმიანობის
მომიხეზებით გავკრავდი დანიშნულ ადგილებისაკენ,
სადაც პაემანი მქონდა ხოლმე დანიშნული ლამაზ
და მხურვალე პოლონელ ქალებთან...

შობის წინ დღეს ჩენსტოხოვიდან სოფელ მე-
ველსკში გავემგზავრე სამსახურის საქმეების დასა-
სრულებლად. მე და ჩემი მემარხილე მოვალეობები
ვიტანდით ზამთრის სისუსხეს. ჯერ შუაგზაზედ არ
მიგვეტანა რომ ქარ-ბუქი ამოვარდა, რამაც ხალხი
და პირუტყვებიც თოვლის ნამქერში ჩაგვმალა.

— თქვენო ბრწყინვალოებავე, გზას ავცდით—მომა-
ხარა მემარხილემ.

— აი დასწყევლოს ეშმაკმა! წამოვიძახე მე, და
უბრძანე განეგრძო გზა-არეული მოგზაურობა, სანამ
სადმე სახლს არ ვიპოვიდით.

კარგა დაღამებული იყო, რომ ამ ხეტიალით
დასუსტებულნი, ერთ სასახლეს წავადექით. ეს იყო
მდიდარ პოლონელ გრაფ ბოიადლოვსკის საცხო-
ვრებელი.

თვით ბოიადლოვსკი ოჯახობითურთ იმ ჟამად
პარისში სცხოვრობდა, და ჩვენ მიგვიღო მისმა
მოურავმა კაზიმირ სამპინცკიმ, რომელიც სცხოვ-
რობდა ქვედა სართულში. ნახევარი საათის შემდეგ
მე უკვე ვიმყოფებოდი თბილსა და კოხტად მორთულ
ოთახში, ვახშამს შევექცევოდი და... მოურავის
ახალგაზრდა ცოლს თვალეზით ვეარშიყებოდი. ლა-
მის გასათევათ ზემო სართულში, თვით გრაფ
ბოიადლოვსკის სადგომში ამიყვანეს.

— მოჩვენებისა ხომ არ გეშინიათ?—მკითხა მო-
ურავმა, როდესაც ვებერთელა ცარიელ ოთახში
ფეხი შევდგით, სადაც ჩვენის ლაპარაკისაგან გუ-
გუნი გაისმოდა.

— განა აქ იცის ხოლმე მოჩვენებები?—ვკითხე მე,

— არ ვიცი, ჩაიცინა მოურავმა, მაგრამ უნდა
მოგახსენოთ, რომ ესეთი გაფხეკილი ოთახი ამ გვარ
ამინდში ნამდვილ მოჩვენების ბუდეს მაგონებს.

მე თუმცა საკმაოდ გადაკრული და კარგს გუნე-
ბაზე ვიყავ, მაგრამ მასპინძლის სიტყვებმა საკმაო
დამაფიქრანა. ასი შეიარაღებული ლეკის შეხვედ-
რა მიჩვენებია, ერთი მოჩვენების ნახვას... მეტი
ლონე არ იყო, ტანისამოსი ვავიხადე და ლოგინში
ჩავწექ... ოდნავ მბჟუტავ სანთლის შუქზედ შევამ-
ჩნიე კედლებზედ ჩამოკიდული სხვა და სხვა ნაღი-
რების რქები და ძველი ისტორიული იარაღი, რო-
მელთაც ეხლა უცნაური შიშის აღმძრველი შეხე-
დულება ჰქონდა... მთელ ოთახში სამარისებურა
სიჩუმე სუფევდა... გარედამ კი მოისმოდა ხოლმე
ქარის ზუზუნი და სადღაც კარები თუ ფანჯარა
სახარლად ჭრიალებდა, ამას მიუმატეთ ისიც, რომ
კარგად ყელ ჩასველებულს თავი წისქვილივით მი-
ტრიალებდა, როგორც ყველაფერი ჩემს გარშემო
ციბრუტეით ტრიალებდა. როდესაც თვალებს ვზუ-
ტავდი, მჩვენებოდა თითქოს მე ჩემის საწოლით-
ურთ ამ ვებერთელა ოთახში დავფრინავდი და
ქინკებს ვეთამაშებოდი... რომ უფრო შემემცირებია

ჩემი შიშინაობა, უწინარეს ყოვლისა სამთელი ჩავა-
ქრე, ვინაიდან ცარიელი ოთახი სინათლეში უმ-
ფრო შიშის მომგვრელია ვიდრე სიბნელებში...

სამივე ქალიშვილმა, რომელიც პოლკის უმ-
ფროსს სულ განაბულნი უსმენდნენ, ახლოს მიიწი-
ეს მისკენ, და ცნობის მოყვარე თვალები მოლაპა-
რაკეს მიაპყრეს.

— ამ რიგად, — განაგრძო პოლკის უმფროსმა — რამ-
დენი არ ვეცადე დამძინებოდა, მაგრამ ამაოდ, ძი-
ლი დამიფრთხა. ხან მეღანდებოდა თითქოს ფან-
ჯრებიდამ ქურდები იპარებოდნენ, ხან ვიღაცას
ჩურჩული მომესმოდა ხოლმე, ხან კიდევ მეჩვენე-
ბოდა თითქოს მხრებზედ ხელით შემეხენო — ერთის
სიტყვით ქაჯებმა დამიპყრეს... მაგრამ წარმოადგი-
ნეთ ჩემი გაცემა, როდესაც ამოდენ ვაი-ვაგლახ-
ში მე ნათლად მომესმა ადამიანის ფეხის ხმა, ტუ-
ფლების ნელი ფრატუნია... სმენად გადავიქეცე — და
რა გგონიათ?.. — მესმის აშკარად ვიღაც უახლოვ-
დება ჩემს ოთახს, ჩუმად ახველებს და... კარებს
აღებს...

— ეს მე ვარ... ნუ გეშინიან! — მომესმა ქალის
ნარნარი ხმა.

მე კარებისაკენ გადავდგი რამოდენიმე ნახო-
ჯი... გაიარა წუთმაც, და ჩემს მხრებზედ დაეყრდნო
მხურვალე და ბამბასავით რბილი ქალის მკლავები...

— მე მიყვარხარ შენ... ჩემო სიტკბოებავ... სი-
ცოცხლეზედ უძვირფასესო... ჩამჩურჩულა ქალის
ტკბილმა დამათრობელმა ხმამ... მისი მხურვალე
სუნთქვით სახე ცეცხლივით ამენტო... ყველასფერი
გადამავიწყდა... არც ამ ქვეყნიური და არც საიქი-
ოს მოჩვენებანი ჩემთვის აღარ არსებობდნენ... თავ
დავიწყებით ორივე ხელები გარშემოვხვიე ლერწამი-
ვით ტანს... დიღ ლერწამივით ტანს! ამგვარ ნარ-
ნარ ლერწამს თვით ბუნება ათს წელიწადში ერთს
თუ შეჰქმნის... ნახი თითქოს ძლილის მარმარი-
ლოს წელი, მხურვალე და თან აღელვებით მორთო-
ლვარე გულმკერდი... ჩვენი ტუჩები დიდხანს იყე-
ნენ ერთმანეთზედ დაწაფებულნი... ოხ, ეს მხურვა-
ლე ტუჩები! ეს ძლიერი კოცნა!.. ვფიცავ ქვეყნად
მყოფ ყველა ქალების სახელს, რომ ეს კოცნა
არაოდეს არ დავივიწყო...

პოლკის უმფროსი დაჩუმდა, ნახევარი კიბა
წყალი დალია და დაბალის ხმით განაგრძო:

— მეორე დღეს უარესი ამინდი იდგა. გამგზავ-
რება შეუძლებელი იყო. მთელი დღე მოურავის
სახლში სმასა და ბანქოს თამაშში გავატარე. ლა-
მე — კი ისევ იმ დაცარიელებულ ოთახში ვიყავი
და სწორედ შუალამისას მე კვლავ მაგრად მყავდა
გულში ჩაკრული ნაცნობი ლერწამის ტანი...

— დიღ, ქალიშვილებო, თუ არ სიყვარული.
უეჭველია, მე ის ოთახი სიგიჟემდე მიმიყვანდა...

პოლკის უმფროსმა ამოიხარა, ~~უწინარეს ყოვლი-~~
და და მიიმედ ოთახში სიარულს ~~შეეკითხა ერთი~~

— მაგრამ... მერე რაღა მოხდა — შეეკითხა ერთი
ქალიშვილთაგანი, რომელიც როგორცა სჩანდა
დასასრულს ელოდა აღტაცებით...

— არაფერი. მესამე დღეს მე უკვე გაუდევ ჩემს
გზას.

— მერე... ვინ იყო ის ქალი?.. — გაუბედვად
იკითხეს ქალიშვილებმა.

— ჩემი ცოლი!..

სამივე ქალიშვილი ერთბაშად დამფრთხალი
კურდღლებივით წამოცვივდნენ...

— ესე იგი... როგორ თუ თქვენი ცოლი?!. იკი-
თხეს მათ.

— ღმერთო ჩემო, რაა აქ ნეტავ გაუგებარი? —
პოლკის უმფროსმა მხრები შეიშმუნა. — მე ვგო-
ნებ გარკვევით ვილაპარაკე! მივდიოდი შევოლკაში
მეუღლითურთ... ისიც ღამე, ჩემს გვერდით სხვა
ოთახში იყო... ვგონებ ადვილი მისახვედრია!..

— მამ... წაიბუტბუტეს ქალიშვილებმა, და მოწ-
ყენით ხელები კალთებზედ დაუშვეს. — დაწყებით
მშვენივრად დაიწყეთ, და ბოლო-კი ღმერთმა უწყის
როგორ დაათავეთ... ცოლი... უკაცრავად .. მაგ-
რამ, ეს არც თუ ისე საინტერესოა, და... არც
არაფერი აზრია შიგ...

— საკვირველია! მაშ თქვენ გინდოდათ, რომ ის
ჩემი საკუთარი მეუღლე-კი არა, სხვა ვინმე უცხო
ქალი ყოფილიყო?!. ოხ, ქალიშვილებო, ქალიშვი-
ლებო! თქვენ რომ ეხლა ვერე სჯით, როდესაც
დათხოვდებით, მაშინ რაღას იტყვიან?!

ქალიშვილებს შერცხვათ და დაჩუმდნენ. სახე
მოღუშულებს ცხვირები ჩამოეშვათ და სრულიად
იმედ გაცრუებულებმა ხმა მალლა მიქნარება მორთეს...

ვახშმის სუფრას შემოიუსხნენ, მაგრამ არც ეთი
მათგანი საქმელს არ მიჰკარებია, ყველას პურის
ნამცეცი ეჭირათ ხელში და ხელის გულზედ აგუნ-
დავებდნენ...

— ეს, მართლაც რომ მეტად... უზრდელიობაცაა!..
ვეღარ შეიმაგრა რისხვა ერთმა მათგანმა — რაღა სა-
ჭირო იყო მთელი ამ მოთხრობის დაწყება თუ-კი
ასეთი ბოლო ჰქონდა?.. კარგი ამ მოთხრობაში
არა არის რა. . პირიქით ხეპრულია!!

— დაიწყეთ ისე მიმზიდველობით და... ასე უშ-
ნოდ-კი შესწყვიტეთ... — დაუმატა მეორემ. — ეს
დაცინვია და სხვა არაფერი.

— ხა, ხა, ხა!.. გადხარხარა პოლკის უმფროს-
მა. — ნუ ცხარობთ, ქალიშვილებო, ნუ ცხარობთ!
მე ვიხუმრე. ის ჩემი ცოლი კი არ იყო... ის იყო!..

— ვინაჲ?..

— ჩემი მასპინძლის მეუღლე, მოურავის ცოლი!..

— მართლა?!

სიმხიარულის ნივთი დაჰქროლა. ქალიშვილები უცხად გამოცოცხლდნენ, მათმა ცქრილა თვალემა ნაპერწკლების ფრქვევა დაიწყეს. ყველა პოლკის უმფროსს მიუახლოვდა, და შევითხვები სეტყასავით დააყარეს... გაჰქრა კმუნვა და დარდი, აგრეთვე მალე გაჰქრა სუფრაზედ მოტანილი სანოვაგეც, რომელთაც მაღა გახსნილმა ქალიშვილებმ მუსრი გააფლეს...

6. ჯ—ძე.

ნეტარი დრო.

მე მასულდგმულებს ის „ნეტარი დრო“,
ოდეს მშვიერი პურს მოიპოვებს;
ოდეს ჩაგრული, ბედგანამწარი,
კვლავ თავისუფლად ამოისუნთქებს!

მე მასულდგმულებს ის „ნეტარი დრო“,
როს გაიმარჯვებს ხალხის უფლება,
—ოდეს ტანჯულებს და დაჩაგრულებს
მიენიჭება თავისუფლება!

მე მასულდგმულებს ის „ნეტარი დრო“,
ოდეს ტანჯვის და წამების ნაცვლად,
ტანჯულ-ჩაგრულებს, მშრომელ-გამარჯეთა
კვლავ სიხარული დაემკვიდრებათ!

დრო ერთობისა, — თავისუფლების,
დრო ეს „ნეტარი“ მე მასულდგმულებს,
მაშინ მუშები, ხალხის შვილები
პასუხს მოსთხოვენ ქვეყნის მჩაგვრელებს!

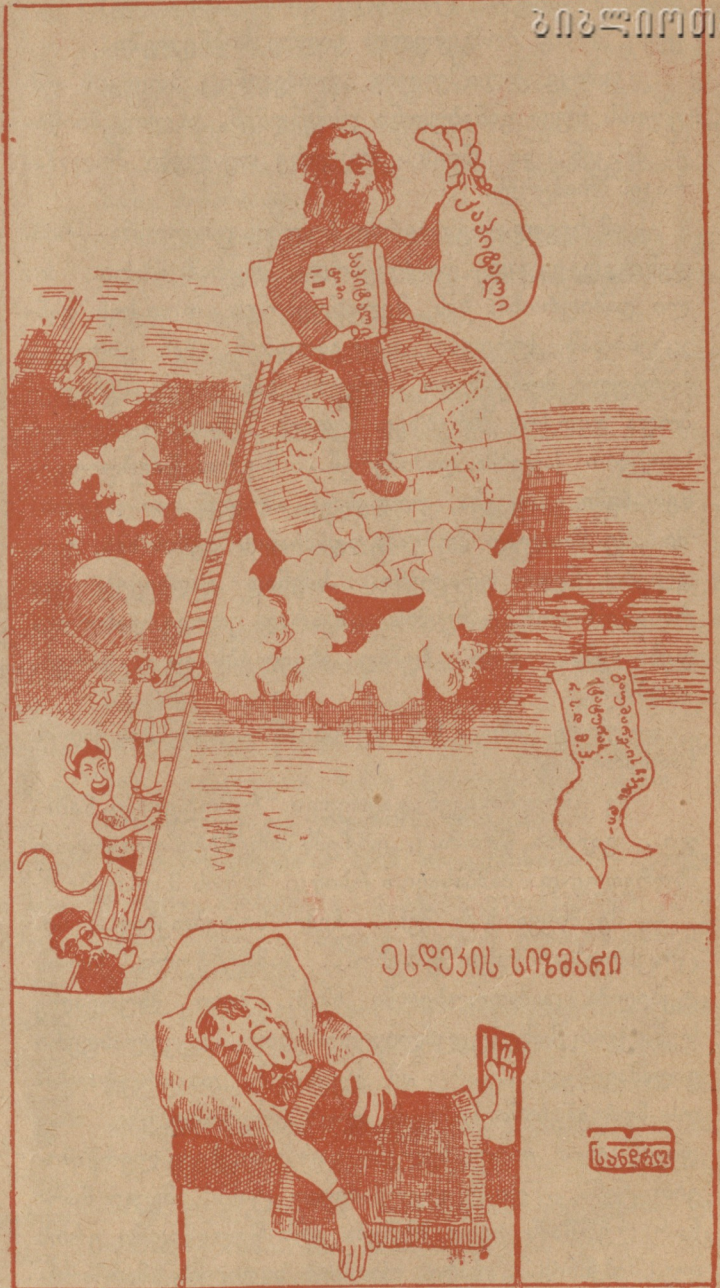
ლალო გე—რი.

ძალად მაცხოვნებ.

რას ჩაგვაცივდი, „ბატონო“,
ალარ გვსურს გვყავდე პატრონად!..
შენ იპარპაშო და ჩვენ კი
გეყოლოთ მუდამ ყმა-მონად?..
რომ მოზრდილს გვხედავ, რად ჯავრობ?
გსურს ისევ დაგვაპატრონო?
გრძნობა დაგვიწმობ, დაგვჯაბნო
და შენს ჭკუზე გვატარო?!
მაგრამ იკმარე, რაც გეტანჯე,
რაც ფლანგე ჩვენი ქონება!..
სრული წლოვანი „ბავშვები“
კვლავ ველარ დაგემონება!
ჩვენ გირჩევთ ანგარიშები
პირნათლად მალე გასწმინდო,
ხოლო შემდეგში ჩვენს ზრუნვას
დროისით ხელი არიდო!

გერი-

მთელი სამყაროს დიქტატურა.

მარქსისტებო მოეღოს ქვეყნისა... ზედ ამოცოცხდათ!..

კბილის ტაიფილის წამალი.

ორი მეგობარი ქუჩაში შეხვდნენ ერთმანეთს.
ერთს ყბა ჰქონდა ახვეული.
— რა დაგემართა, ე ყბა რაზე ავიხვევია?
— კბილი მტკივა, შე კაი კაცო! წამალი ხო
არა იცი რა?
— უებარი წამალი ვიცი!
— მასწავლე, თუ ძმა ხარ.
— შენ ცრუ და ქორიკანა ხარ; ენას ნუ
ალაქლაქებ პირში, ნუ არახუნებ, ენა კბილებსა
ხვდება და იმიტომაცა გტკივო!

შესანიშნავი სურათები.

სამიჯნურო ბარათი, გოლცმილერის ნახატი

გ ა მ ო ც ა ნ ა

(ბაქოელებს)

საესე არის ყოელის მხრიდან,
ვით იობის მარანიო.
ხელთ უბყრია ნავთის წყარო,
ეს სიმდიდრის ფარანიო.

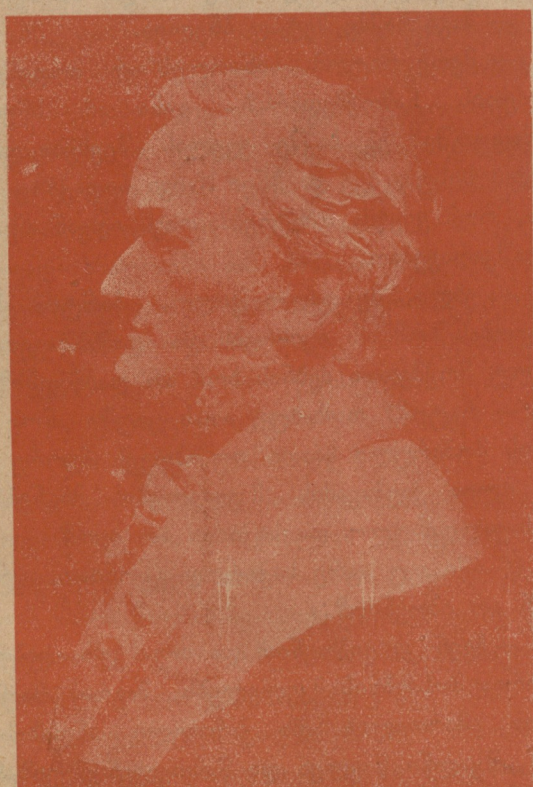
დიბლომი და დიდკაცობა
მისტვის ყველა მზათ არიო.
ჩა'ევია უცხოელებს,
სამშობლოსთვის არ არიო.

„ვიშკებს“ ძირში მისწოლია,
გადუშლია დავთარიო.
ამხანაგათ გაუხთია,
აისორი—თათარიო.

სხვის ჭირ-ვარამს რას დაეძმს,
უყვარს მხოლოდ ქანქარიო;
ნავთის გარდა სხვა საკითხი,
მისტვის არის ზღაპარიო...

ხომბა.

გამოჩენილი მემუსიკენი

რახარდ ვაგნერი (ქანდაკე)

25 წლ. გარდაცვალების გამო 31 იანვ. 1883 წ.

ახირებული ფიცი

— წამო ვიბანავოთ, ერთი ეუბნება მეორეს.
— არ შემძლია, უპასუხა მეორემ, მე ფიცი
დავსდე, ფებს არ დავისველებ წყალში, მანამდისინ
ტურვას არ ვისწავლი.

პუტრიკა.

შესანიშნავი სურათები.

დიანა ლისვენებს! რისტერის ნახატი

გამოსაცნობი.

რა არის ქვეყანაზედ ყველაზე უტკბესი?
(აღამიანის ენა).

რა არის ქვეყანაზედ ყველაზე უმწარესი?
(აღამიანის ენა).

მეზაზრემის ბაასი სოფლად.

(გაგრძელება იხ. № 17)

ი ბ ა ვ ი.

იყო კაცი ვინმე და იყო სახელი მისი იანუსი. ერთსა თავსა ზედა ორი სახე ჰქონდა და იყურებოდა ერთით ჩრთილოეთისკენ, ხოლო მეორეთი აღმოსავლეთისკენ.

სცხოვრობდა ქალაქსა რომელსამე, გული გოროზი ჰქონდა და მოძულე მეზობლისა თვისისა. დღესა ერთსა იანუსი ესე მიდიოდა გზათ. ვისისამე ბაღნარიდან კინტრი წამოეპარა და სკმიდა მათ. ხოლო ნაფცქვენებსა აფურთხებდა და ამობდა გულსა შინა თვისისა: კინტრი მონაპარი ტუბილი არა ბაგესა ჩემსა და შთავიდეს იგი მუცელსა ჩემსა შიგან. ხოლო ნაფცქვენი გარდამიგდებიეს, დამიფურთხებიეს, ვინაიდგან გზასა ამას მეზობელი ჩემი გამოვივლის და იქმს ჭამდსა მათსა. ასე განვლო კაცმან მან საკვირველმან შარა გრძელი. ხოლო ჟამსა მას იყო ფრიალი სიცხე და მხურვალეობა, როგორცა თავსა მისსა შიგან ასევე ტაროსით. ასე რომე ხახა მისი გამშრალი შეიქმნა. და მოსწყურდა მას წყალი, ვითარცა ხუცესსა ტაბლა. შეწუხდა კაცი იგი და იწყო ტარება ვითარცა კიბომ. ჩოჩვითა გზასა მას შემოღებუნდა და ნაფცქვენსა მას გადანაყარსა და თვის მიერ დანაფურთხს სჭამდა და იტყოდა საქვეყნოთ ასე: „ღიხ სწორეთ დანაფურთხსა, სწორეთ დანაფურთხსა ჩემსასა ვლოკავ!“ მძანო ჩემნო ქრისტიანენო! აწ ისმინეთ იგავისა ამისა ახსნა: კზცი იგი საკვირველი არს ყოველი ქართველი მჟავე ესდევნი, ხოლო მის მიერ დაფურთხებული და ამჟამსა შინა მისგანვე ალოკვილი სიტყვა მისი ავტონომიისა შესახებ.

საქმე ესე მოხდა:

ქორონიკონსა ჩ. ა. ყ. ლ. ა. პ. ვ. ი. ს. ა. ს. ა. საქართველოში მეფობასა ესდევთა დემაგოგიასასა, ხოლო პეტერბურღში ძევა მათთა მესამესა მთავრობას.

წამკითხველო, ნუ შერისხავ პირში მთქმელსა მას ბერსა იროდის.

შენიშვნა რედაქციის მიერ: იროდი ბერმა იგავი ესე მოგვაწოდა იმ 30 მუშისა და გლეხის საპასუხოთ, რომელნიც ეკითხებოდნენ ესდევებს: რათ უარყოფდით წინეთ და რათ იწამეთ ახლა ავტონომიას, მაგრამ მათგან პასუხი ვერ მიიღეს.

— შენ ეს მითხარი, მართალია თუ არა, რომ ერთი „საღდათი“ გპირდებოდათ—„შეტაკება თუ მოგვიხდა თქვენთან, თოფს არ გესვრითო“? თქვენც ძალზე დაიმედებულნი, თურმე სადილ-ვახშამს უმართავდით და არი ჰალალოს მღეროდით, თქვენ გეგონათ ეს არის ძირს დავამხეთ რეაქცია, რადგან ჯარი ჩვენკენ არისო ბოლოს, როცა „საღდათი“ გამოფხიზლდა, ბურუსიდან გამოგარკვიათ და გითხრათ: „რით უნდა გესროლოთ, რომ თოფი არ გამაჩნია, რადგან მე „ბარაბანჩიკი“ ვარო!..

— ჩემთან კი არ ყოფილა ეგ ამბავი, მარა რაცხას კი ამბობდენ მაგგვარს... ეს აღბად მოწინააღმდეგე პარტიის მოგონილია...

— შეიძლება მოგონილი იყოს, მაგრამ ეს ხომ მოგონილი არ არის, რომ ჩვენი დიდებული პოეტი რომ მოკლეს, ერთს თქვენი რჯულის მესტირეს თუ „პუბლიცისტ“ ჭავჭავაძის მაგიერ „შავ-ჭავაძე“ ჩაუწერია გაზეთში ვითომდა საოხუნჯოთ?

— მაგი საქმე მეტად ბნელია...

— მერე რატომ სინათლეს არ მოფენენ ამ ბნელეთის ნამოქმედარს?.. განა არ სწერდნენ „ნიშნულში“ ეგ საქმე ყველას შეეხება და პარტიული სისუფთავე და ზნეობრივი სიფაქიზე მოითხოვს, რომ ყველა პარტიებმა თავს იდგან ამ საქმის გამოაშკარაგებო...

— ეხლა, შე დალოცვილო, პარტია პოლიციელობას ხომ არ იკისრებს და დამნაშავეთა და ბოროტ მოქმედთა ძებნას ხომ არ დაიწყებს?..

— რატომ? ოთხ-ხუთ ათას კაცში ნოე ჟორდანიას მოპარული საათი თუ იპოვეს მეორე დღეს, განა ილია ჭავჭავაძის მკვლელების მიგნება უფრო სავალდებულო და საჭირო არ იყო?

— აწი თუ აგრე საჭიროდ გგონიათ, რატომ თქვენ არ იპოვნით?

— ჩვენ კი ვიპოვნით და თუ ვერ ვიპოვნით ისტორია მოსძებნის მკვლელებს, მაგრამ რაც მართალია მართალია და ქართული ანდაზისა არ იყოს „წყალნი წავლენ და წამოვლენ ქვიშანი კიდარჩებიანო“, ერთხელაც არის სიმართლე წამოიქმება თავის საზარელის ქვეშაბრტებით და მაშინ ვაი იმათ, ვისაც სიმართლისა და ქვეშაბრტებისათვის ორგულობა გაუწევია?

— რა გაცხარებს ასე, ყმაწვილო, სიმართლე და სიმტყუნვე აქეთაც არის და იქითაც, მთლად კი სოციალდემოკრატიას კი არ აუღია „პოდრათად!..

— მაშ თუ არ აუღია, რატომ მართალს არა სწერენ და ისტორიასაც კი იგონებენ, უკეთ რომ ესთქვათ სთხზამენ... ის რა იყო, რომ ივ. გო-

მართლმად დასწერა თავადს უფლება ჰქონდა „პირველი ლამისაო“... აკი აკაკიმ გაუბათილა მოქორილი ისტორია და მერე პასუხად მიიღო—დაკანონებული თუ არ იყო, ისე ხომ იყოფო...

— ჰოდა ტყუილი ხომ არ უთქვამს!

— ტყუილი იქნება არ უთქვამს, მაგრამ თითო ოროლა მაგალითები, რომ ისტორიულ ფაქტებათ მოენათლოთ, სად შევეტოპავთ? განა ცოტა მაგალითებია ძალმომრეობისა, ვერაგობა— ავახაკობისა, და უდიდესი უსამართლობისა გლახაკობაში, მაგრამ ვის მოუა აზრათ ამ კერძო მაგალითებს ზოგადი ხასიათი მისცეს და მით უმეტეს ისტორიულ მოვლენად და კანონად აღიაროს. ეს სადაური სამართალია ან ქეშმარიტი კვლევა?

— განა არ გეტყობა რომ თავად-აზნაურობის მოტრფიალე ხარ, თვარა რაც იმათ გლახაკობის სისხლი უწოვიათ და ხორცი უქამიათ, ყველამ ქე იცის შენს გარდა...

— მე სულაც არ ვამართლებ იმ თავად-აზნაურებს, რომელნიც სისხლით და ხორციით იკვებებოდნენ, მაგრამ კაცი თუ სიმართლეს არ ღალატობს, უთუოდ უნდა გაითვალისწინოს ის დრო და ხანა, რომელშიაც ესა თუ ას მაგალითი ხდებოდა. ბატონ-ყმობა როგორც ჩვენში აგრეთვე ყველგან რუსეთში და ევროპაშიც უსამართლობის საძირკველზე იყო აშენებული და აკი დაიმსხვრა კიდევ, მაგრამ ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ ეხლანდელი თავად-აზნაურობა მამა პაპათა უსამართლობისათვის ჯვარს აცვათ და გაანიავეტყვეროთ. დღევანდელი თავად-აზნაურობა პასუხს აგებს დღევანდელი შეცოდებისათვის და არა წარსულისათვის...

— ქართული ანდაზა გიყვარს და რატომ არ იცი რომ „ეკლის ამონავალზე ეკალი ანოვაო“...

— ჰოდა იგივე ქართული ანდაზა გვასწავლის: „ისეთმა ფურმა დამსწიხლოს დერგით მიდგამდეს ყველსაო“. ჯერ საიმისო არა გაგიკეთებიათ რა, რომ სხვის ნაოხარზე საქვეყნო ბედნიერება აგეშენებიათ. შურისა ჭ მტრობის მაგიერ საჭიროა თანხმობა და სიყვარული!.. „რაც მტრობას დაუქცევია ის სიყვარულს აუშენებიაო“ ამბობს პოეტი და ჩვენც სწორეთ ეგ სიყვარული გვაკლია და თქვენ კი ამ დანაკლისს უფრო აღრმავებთ თქვენის ბრძოლით. ჭკუა და გონება მოითხოვს ერთობას, თქვენ განცალკევებას ეტრფით, იგივე ქართული ანდაზა ამბობს: „გიჟი ის არის ვინც აზნავს, ვინც კრებს ის ქვიანიაო“. ოჰ და ნუ ღალატობთ ჭკუას-ერთბას!..

ქან-დონ-ლას.

გ ო ღ ე ბ ა .

ჩემს ქვეყანას, ტურფა მხარეს, ქარაფშული რათ უყურებ დღეს მწუხარეს, ბიზლიოთხვა რისთვის აფრქვევს ცრემლს მდულარეს.

— მხარე! სულით რათ დავარდი, გთხოვ, მაუწყე შენი დარდი, ნუ თუ დასქვენ ვითა ვარდი?

— გითხრა, შეილო, რა მაწუხებს: რათ მიჭერენ მე მარწუხებს, ხმა ჩემი სით დიქუხებს,—

თუ გაგრძელდა ასე დიდხანს, არ გავშორდი ამდენს დიდს ხანს, ვინც მაძრობენ ზურგით დიდს კანს!?

შევაგრდომე მათ მე თავი, რადგან სენი შემხვდა ავი... უარესი სანახავი

ვარ დღეს, შეილო!.. ყრუა ზენა! მე წამართვეს ჩემი ენა, მიწა-წყალი, შევება-ლხენა...

გამიურჯულეს შეილები— ბევრი დიდი და ჩვილები... მათ დასწავლეს ტყუილები!

ბევრმა სიმართლეს დაკარგეს, ერი სიყალბით დაბარგეს, და ვერც თავის თავს რამ არგეს...

ამად ვტირ, სულით ვვარდები— დამიქნა ია-ვარდები... აწ ვისლა შეუყვარდები!?

თომა პუსა.

გ ა ს ა რ თ ო ბ ი

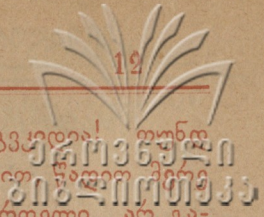
სამი ინტელიგენტი დასეირნობდა წინ მოხუცი შემოყვარათ და ერთმა სთქვა:

- ეს აბრაამი იქმნება ცით ჩამოსულიო.
- არა. ეს ისააკი იქმნებაო, უთხრა მეორემ.
- არა! თქვენ სცდებით! ეს იაკობიაო, ამაყად წამოიძახა მესამემ.

მოხუცი მოუბრუნდა და უთხრა:—თქვენ ვერც ერთმა ვერ მიცანით. მე ვარ საული და ვეძებ ვირებს მამიჩემისას და რაკი ვიპოვე, მათ აქვე ვტოვებო.

საზღვარ გარეთიდან დაბრუნდა ერთი ქარაფშულა მამულიშვილი და ყველას ეუბნებოდა, რომ იქაური ცხოვრება სულ სხვანაირად არის მოწყობილიო. იქ სადილს ასე აღრე არ მიირთმევენ, როგორც ჩვენში.

- ერთმა ჰკითხა:
- იქ მუშები რომელ საათზედ სადილობენო?
- სრულ ორ საათზედ.
- ოჰ ებ ძლიერ გვიან არის! მდიდრები?
- მდიდრები სამ საათზედ.
- პარლამენტის დეპუტატები?

- ექვს საათზედ.
- სენატორები?
- სალამოს რვა საათზედ.
- პრეზიდენტი?
- ის მეორე დღეს სადილობს ხოლმე!

— თუ შეიძლება ერთი ათი თუმანი მასესხე, უთხრა უცნობმა უცნობს.

— მე თქვენ ვერ გიცნობთ;

— მეც იმიტომ მოგმართეთ, რომ არ მიცნობთ, თორემ ვინც კი მიცნობს ყველასი მმართველს და აღარ მენდობიანო.

ის—არი.

პროვინცია.

კახეთი. ახალი ბანკის მოლოდინში. „ისარი“—ს 274 ნომერში მოთავსებულია არ. ჯ—შვილის წერილი „სასიკვდილო მახე“, რომელშიაც სხვათა შორის ნათქვამია: „აუცილებლად უნდა დაარსდეს ქართული ეროვნული ბანკი, რომლის დანიშნულებაც უნდა იყოს თავად-აზნაურობისაგან მამულების შესყიდვა და ქართველ გლეხებზედვე გაყიდვა“. მერე კიდევ: „იმ მემამულეებს, რომელნიც მიწების გაყიდვას ეშურებიან, ვალად ედებათ ცოტა აილაგმონ გაღვიძებული მადა და დაუცადონ სანამ შეკავშირებული ძალა ქართველ საზოგადოებისა არ გამოსძებნის კარზე მომდგარ უბედურების ასაცილებელ საშუალებას“. არ ვიცით სხვა მხრის თავად-აზნაურობა ამაზე რას ფიქრობს და რაც შეგვეხება ჩვენ კახელ ზოგიერთ ხსენებულ წოდების წარმომადგენელთ, უნდა გულ ახდილად ეთქვათ, რომ ახალი ბანკის დაარსება ძალიან გვახარებს, რადგანაც ვისაც უკვე დაგირავებული გვაქვს რომელიმე ბანკში, მათი გადაგირავება ხელსაყრელად შეიქმნება და ვისაც თავისუფალი, მის დაგირავებას ხომ წინ არა უდგა რა. მერე თუნდ ბანკმა დაინარჩუნოს, თუნდ გლეხებს მიჰყიდოს, ოღონდ ერთი ფული მოგვეცეს, რომ მოვრჩეთ და მოვიცვენოთ. რაც შეეხება იმას, რომ მოვიცადოთ — ეგ კი სწორე მოგახსენოთ ჭკვაში არ გვიჯდება. ჩვენ რომ ჩვენი საზოგადოების ჩვეულება ვიცით, ისინი ქართველურად, როგორც ყოველთვის საქმეს დაავიანებენ და ფული კი ეხლათ საქირო. ჩვენ ისიც ვიცით, იმ ბანკს გაზაფხულამდე ვერ მოასწრებენ და ჩვენ კი მერე რაღად გვინდა? ქეიფსა და ლხინს გაზაფხულში აქვს შნო და ფასი. ჰო და თუ გაზაფხულამდე მოგვასწრო ეგ რაღაც ახალი ბანკია, ხომ რა კარგი, თუ არა და ვინც შეგვეხვდება იმას მივეყიდით მამულებს. ქარ-

თველობა-მართველობა ფეხებზე გავიდა! ოღონდ ნათალ ფასად იყოს მაინც გავყიდოთ და ირიკავეთ! ზოგს ქეიფის საღერდელი არ გამოუტყდია და იმიტომ ამბობს, მოიცადეო.

ჩხველტაძე.

ფლავი. შარშან წინ ცნობილი სოციალისტი (იმის წინად შავ რაზმში ნამყოფი) აქაური აზნაური ვანო დაფქვიაშვილი, რომელიც მუდამ წინააღმდეგი იყო ყველა მებატონეებისა, (თითქმის თავის თავისაც კი) განსაკუთრებით გიგო ერისთავისა, დღეს საჭიროთ აცხადებს თავის ძველ ამხანაგების გამოსაჯავრებლად: „მე გიგო ერისთავის მოურავი ვარ და ვაი თქვენ, ფლაველებო, თუ ჩემს ბატონზედ მკაცრ მებატონეთ არ მიმიღებთო“. მართლაც ამ ვაჟბატონმა ამ მოკლე ხანში დიდი სიმკაცრე გამოიჩინა. რა უშავდა მკაცრს მებატონეს გიგო ერისთავს!.. ის მაშინ გვახდევინებდა ღალას, როცა მის მამულებსა ვხნავდით და ცოტა ვადასაც მაინც გვაძლევდა... ეს ახლად გამოცხობილი ერისთავი მოჰყვა, ბატონო, და ვისაც ამ სამი ოთხი წლის წინად ჰქონია აღებული მიწა დასამუშავებლად და მას შემდეგ აღარც კი გაუვლია, ეხლა სუყველა გამოტოვებული წლებისას ახდევინებს, თუ იუცხოვე ასეთი უსამართლობა, მათრახები და მისი ჯანია!.. ცემა-ტყევა, ცხვირ-პირის დასისხლიანება ჩვეულებრივი ზომებია ჩვენი ბატონი ამხანაგისაგან.

დაგვერვიან დიდის სახრებით და მსხვილ ტარიანი მათრახებით და გააქეთ შლაპა-შლუპი!.. სად გეექცევი გადარეულ მამასახლისს და სტრაჟნიკებს!..

ეს დაფქვიაშვილი, ეთქვათ, რომ აზნაურია და ხომ მოგეხსენებთ კულა აზნაურის კული არას დროს არ გასწორდება. თავისი დრო მათრახის ქნევაში გაუტარებია. მაგრამ გლეხებს რაღა ღმერთი უწყრებათ?! ისინი ხომ პოლიციისაგანაც შეწყუბებული იყვნენ და არიან? აი, ავიღოთ მაგალითად სანდრო გიგაური, ადგილობრივი გლეხი: ყოველ სადილ ვახშამზე, ყოველ ჭიქის გამოცლაზე ხმა მადლა ყვირის: „ძირს ჩვენი ხალხი, ძირს ერთობა გაუმარჯოს პოლიციას და მებატონეებსაო“. ძალიან კი დახსომებია ამ ვაჟბატონს პოლიციისა და მებატონეების პატივისცემა!..

ყველა ამისათვის გთხოვთ მწვავე და ცხვრე ბატონო, ამ ორ ვაჟბატონს ამისცხეო ეგ თქვენი ნიშადური და ეგების თქვენდა სადღეგრძელოთ გამოსწორდენ... სულ კი არ დახარჯოთ თქვენი ნიშადური, თორემ დავიღუპებით; კიდევ ბევრი გყავს, ბატონო, სანიშადურენი!

მთხოვნელი კ. მოსულიშვილი.

(წმ. ნინოს აღსრულების გამო 14 იანვ. 341 წ.)

ჭიათურა. აქაური რამე-რუმე.

(წერილი ჭიათურიდან ჩხარში).

ამხანაგო სილიბისტრო!.. დიდი ბოდიში ჩემო ძამია, რომ აგერ ერთი თვე გადაშლივინდა და ერთი წერილი ვერ მოგწერე; მარა სულ ჩემი ბრალი არაა, ჯერ ერთი რომ საერთო კრიზისია, შვექვას ფასი არ აქვს—მეორე ჯერ-ჯერობით კარგად არ ვიცი მარკების წმენდა, მაგდენად კლასოვანი არა ვარ...

პირველად ყოვლისა გისურვებ წინ სვლას და წარმატებას... ეხლა იმედია ჩემს ამბავს და აქაურ რამე-რუმეს იკითხამ ღვთით და ფილიბეს წყალობით ქე ვარ შენგნით მოძულეებული...

რაც შეეხება აქაურობას ნულარ იკითხამ, ჯობია დაეჩუმდე, მაგრამ არა, ცოტას გაგიზიარებ... ხო დევიწყით „ბალნიციდან“, კაი შენ დაგემართოს კაი ბალნიცა სიეზდს ქონდეს, მარა მიღებას არ იტყვი?! სიმონმა თუ არ სთქვა, ღრუბენატორიც

ვერ გიშველის, არ მიგიღებენ... ვისთვის ააშენეს ნეტა!!!

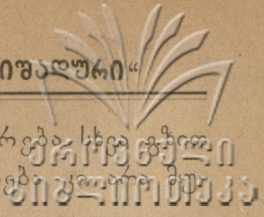
რაც შეეხება ტელეფონს არშიყობისთვის არის გამზული—ჯერ ჯერობით ერთ პრაპორჩიკს აქვს არენდათ აღებული...

აბანო ხომ სამარგალიტოა... მარა თუ გიორგიმ გეიფიცა—ზანგათ იქცევა აქაურობა...

ელექტრონის სინათლეს ნულარ მკითხავ, ღამის მაგიერ ერთგულობით დღისით ანთებენ...

ეხლა თრიატი დედავ! რავე გადახალისებულია იქაურობა, შარშანდელს ბევრად სჯობს, არტისტები (უფროსი კომედიანჩიკით) და სცენის მოყვარები... მარა ამ უკანასკნელზე ნულა მკითხამ... დღე არ გავა, რომ არ ვაიფიცონ პირადი ინტერესების გამო... იგიც ქე თამშობს „წყაროში“ რომ ჩეიწერა თავი, სცენას თავი დავანებო, რეკლამისტები არიან ეს-დეკები და აქანე ეს დალოცვილები ყველაზე მეტია...

ერთი კაი ქნეს: ძველი პრისტავი რომ გადი-

ყვანეს, ყვირილი და стражники за мной! აღარ ისმის თეატრის დარბაზში...

ცარცვა-გლეჯამ ქე იმატა: ერთ ურის ოთხი ათასი ააძრეს...

თუ წამოხვიდე ჩემო სილიბისტრო, ფული არ წამოიღო, სადილ-ვახშამი აქაურ სასადილოში ნო-ვესთან უფასოთაა...

გზები კაია: თუ სტანციაში მიხვალ—გაყინუ-ლი თუ არ არის, არშინან ტალახში სტუნტრავე თავს, თუ გაყინულია—კისრის ტეხა მაშინ ნახე...

მიდი სტანციაზე თუ პლათფორმაზე გაჩერდი —პრიკლადებით ავიტრელებენ ზურგს და თუ შო-რი ახლოს დადექი—სიცივე და ყინვა კრიმანჭულს გათქმევენებს...

აქვე ვაზეთებიც იყიდება; დიდი გასავალი აქვს ლაძღვა-გინების ორგანოს „ეშაკის“... უკაცრავად ასე უძახიან „ეშაკის მათრახს“, შემოესევინან მეგაზეთეს ბიჭები—„კირილე დღეს არაფერია ჩვენ-ზე? ეკითხებიან ხან ერთი და ხან მეორე; დღეს არა, მარა შემდეგში იქნება, ერთი გროვა მაქვს გაგზავნილი, მაინც ცოტაა!! ასეა ჩემო სილი-ბისტრო, აქანე „ეშაკის“ წარმომადგენელი მეგაზე-თე კირილეა...

მართლა, კინალამ დამავიწყდა „Франция“-ში ვიყავი ვახშამთ, ნეტამც არ წავსულვითყავი! თავ-ანდრო იერეშით მივიდა კონიაკის და არყის ბოთლებზე, მეორე დღეს რომ გენახა იტყოდი ლეკის ჯარს აუოხრებია აქაურობაო. თურმე ასეა ყოველთვის „ჭამენო, სვამენო და მერე ჩხუბით ათავებენო“, ეს ევტრობის ტერმინია...

ჯერ-ჯერობით კმარა, ამხანაგო, წერილი უნ-და გავათავო, ქიქაურაში მიმეჩქარება ანტონას ვახშამი აქვს სცენის მოყვარეთა პარლამენტში წარმომადგენლად რომ აირჩიეს...

ბევრს მოგწერ შემდეგში... ბევრი მიკოცნე აფხანიკა პაშას, კბილის მძრობელ გორას და ქ-ნ იშხნელს.

შენი კაი მეგობარი „ბიჭი-ბიჭი“

შოთი. აქაური რამე-რუმე. კუხალეიშვილმა კვახე უარი განუცხადა გუბერნატორს ქუთაისში გადასვლის შესახებ განსვენებულ აბშილავეს ალაგ-ზე. მას ასე უთქვამს გუნერნატორისთვის: ვინც გადაიყვანეს რა ხეირი დააყარეს, მე რომ გამაბედ-ნიერონო...

—ვიღაც ჩიქოვანისტმა აქ უმუშევრად დარ-ჩენილ მუშების დახმარება მოიწადინა, მაგრამ ამისთვის საჭირო იყო მუშების ერთი მეორის შე-ტაკება და ეს მან ვეღარ მოახერხა და კუდ-ამო-ძუებული გაუდგა გზას და თუ კიდევ ჩამოვიდა, მაშინ საჭირო იქნება ნიშადურის ამოცხება, რომ

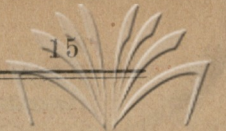
ქკუაზე მოვიდეს და მუშების დახმარება სხვა ვაჭარი დაიწყოს, თორემ მუშების დახმარება მუშების დაბრმავება იქნება.

—ამას წინეთ საღამოს 6-ს საათზე, რო-დესაც ნიშადურის წვეთები ყველას მიღებული ჰქონდა ადრესის დაგვარად, ასკ. პროკოფიას გა-მოუცხადეს სამსახურიდგან გადადგომა, სადაც იგი მსახურებდა. ამ სასტიკი გადაწყვეტილების მიზეზი ის ყოფილა, რომ პროკოფიას აბრალებენ ნიშადუ-რის ამოცხებას. ჯერ-ჯერობით საქმე შეჩერებუ-ლია თვის დამლევამდე. ასკ. პროკოფია ეუიცებო-და, ღმერთი, რჯული, მარქსი და ენგელსი!.. მე ასკანელი ვარ და არა რიონელიო, მაგრამ ფიცს არ უჯერებდნენ და ასე ეუბნებოდნენ: შენ მაინც ზედმეტი ბარგი ხარ აქ და უშჯობესია მიბრძანდეო. ამნაირად იმოქმედა იმ გასულ კვირის ნიშადურის წვეთმა ერთ ალაგას და სხვაგან კი ვისაც მიეწვე-თა ზოგი ვაის გაიძახის და ზოგი უის!.. მართა-ლია ზოგნი თავს იმით იმართლებენ, რომ მაგნაირ ბიჭ-ბუჭების ამოცხებული ნიშადური არ არის საწ-ყენიო და ის კი არ შეუფხნათ რომ ბიჭ-ბუჭების ამოცხებულ ნიშადურს 20% -ით სიმწვავე შეტი აქვს.

რიონელი.

შოთი. ეპისტოლე ღრმად პატივცემულო ნიშადურის გამწესრიგებელო! ნება მომეცით ორი-ოდე სიტყვა ვსთქვა ნიშადურის მე 17-ის შესახებ. ამ ნომერში ფოთის მოამბე „რიონელი“ ნიშადურს სცხებდა ბ-ნ ვადაქკორიას, მიტომ რომ სტამბას ლამის 11 საათამდე არ კეტამსო. ამან ბ-ნი ვადა-ქკორია ძლიერ გააბრაზა და ეჭვი ჩემზე მოიტანა რადგან, შენს მეტმა არ იცოდა თუ მე სტამბას ლამის 11 საათამდის არ კეტამდიო. უსათუოდ შენ ამომცხებდი ნიშადურსაო. დღეიდან შენ აღარა ხარ საჭირო აქო და სადაც გნებავს იქ წაბრძან-დიო. მე ვეფიცებოდი, ღმერთი, რჯული, ხატი, წმ. დავით და კოსტანტინე მე ასკანელი ვარ და არა რიონელი თქო, მაგრამ მაინც ვინ გიჯეროდა. ჯერ არა, და ამ თვის დამლევისთვის მგონი შემა-ყოლებიებენ. უფიქრობდი ამ სახალწლოთ ჩიჩი-ლაკს ვიყიდი და სახლში წავიღებთქო და ამ და-ლოცვილმა ნიშადურის მეტის მეტმა სიმწვავემ ჩი-ჩილაკის ფული კი არა გზის ფულსაც ამაცდინა. მგონი მალთაყვის გზით მომიწიოს წასვლა ფეხით. ცხონებული ვაზ. ეკალი სწერდა ნიშადური ვალა გამოდგაო და ვალა კი არა სიმწვავეში ქიზაფსაც კი აქარბებს. დასასრულ გთხოვთ ნიშადურის გამ-წესრიგებელ რედაქტორო შემდეგისად თუ მოვით-ხოვო ნიშადური ვინშეების ამოსაცხებად ნუ დაი-ხარებთ და გამომიგზავნეთ სადაც ვიქმნები.

პატივცემით ასკანელი პროკოფია.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

306 არის დამნაშავე?

(ხლაპარი მართალ ამბავზე).

ერთ ერძს რაიონის კასირს რევიზია უყვეს. არ აღმოჩნდა 300 მან.

კასირმა თავი იპით იმართლა, რომ მუშა ა. თავ—ძემ სამი დღის წინედ ეზოში გაიარა და რაღაც ჯადოსნობით დაკეტილ კარებიდან და ყუთიდან ამომაცალა ხსენებული ფულიო.

აფრინეს კასირის დამქაშებმა თვისნი მთავარ-ანგელოზები, ზედ მიაყოლეს მარჩიელი თუ მკითხავი და ხსენებულ მუშა თავ—ძეს მოსთხოვეს ან 300 მან. უკან შემოეტანა კასაში ან არა და მოგელის შიში და ცოცხლებიდან გამოთიშვაო.

რა თქმა უნდა, რაც მუშას არ წაელა, რაღაც წარადგენდა. იწყეს თათბირი და ხელოვნურად მოხდენილ ბურუსში გამოირკვა, რომ ფულის გაფლანგვაში თვითონ კასირს მიეღო დიდი მონაწილეობა თავის „აფხანიკებით“.

მუშა ა თავ—ძემ იწყინა საწყენი ცილის წამება და სამედიატოროო სამართალი აირჩია სიმართლის ასადგენად, მაგრამ კასირი უარზეა, რის სამედიატოროო სამართალი, როცა „მარჩიელმა“ და „კომისიამ“ უკვე აღიარეს, რომ ფული შენგან არის გამქრალიო.

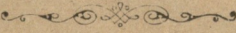
მუშა ა. თავ—ძე სამართლიანად გაიძახის: თქვენ თუ წმინდა სულელები ხართ, რატომ გაურბიხართ სამედიატოროო სამართალს, თუ მე ვარ მტყუანი—გამამტყუნებენ, თუ კასირი—იმას მოსთხოვენ ფულსაო.

კასირი და მუშა ვერ მორიგებულან.

ეხლა ერთი ლა საშუალება დავგრჩომია—ეს ამბავი „ნიშადურის“ ფურცლებზე გამოქვეყნდეს, რათა ნათელი მოეფინოს ამ საქმეს და 300 მანეთი აღმოჩნდეს.

იმედია „ნიშადური“ თავის თვისებას არ დავიწყებს და ცოტათ მაინც უცხუნებს ამ ვაჟბატონებს და გამოარკვევს ხელოვნური ბურუსიდან და იმას გარდა რომ ფულის გამფლანგველი აღმოჩნდება ჩვენც დაგვამწვიდებს მუშა ხალხს.

ქარხნის მუშა.

ს ა ხ უ მ ა რ ო .

(კითხვა-პასუხი)

- მგონი თქვენი „არშინი“ მოკლეა?!
- მართალია, მაგრამ სამაგიეროთ განიერია.
- * *
- ლიზა რამდენი წლისა ხართ?
- ოცისა.

— თქვენი უმცროსი და თამრო?

— ოცდა სამისა!?

* *

— ბ-ნო ექიმო, მე ვგრძნობ რომ რაღაცა მაქვს თავში?!

— მე თქვენ გარწმუნებთ, რომ სრულებით არაფერი არა გაქვთ რა თავში.

* *

— მე მიკვირს თუ რათ დაიარებით ვეჩერ-ბაღე-ბში როდესაც ცეკვა არ იცით?!!

— მართალია, ცეკვა არ ვიცი, მაგრამ სამაგიეროთ ქამა ვიცი.

* *

— რომელი უფრო სასარგებლოა მთვარე თუ მზე?

— რა საკვირველია მთვარე, მზე დღისით ანათებს ქვეყანას და დღისით უმზეგოთაც სინათლეა, ხოლო მთვარე ღამით, როცა ბნელა!

* *

— ღმერთმა კაცს რისთვის მისცა ყურები?

— იმისთვის რომ ქუდი თვალებზე არ ჩამოეფხატოს!..

* *

— რა განსხვავებაა ვირსა და კატ შორის?

— ვირს კაცათ არ ასახელებენ, მაგრამ კაცს კი ვირად ხშირათ იხსენიებენ...

გრი—გრი.

„ეშაკი“ და მკითხველები.

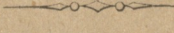
— ნეტა რა მკითხველები ხართ, რომ არ მათასებთ პოეტსა,

ქანქარს სამყოფსა არ მაძლევთ, თითო ოროლა გროსს მეტსა?

— ჩემო საბრალო, ეშაკო, კუდს ტყულა იქნევ ქანქარისთვის

შენი ბრალია: შეგვზიზღდი ურცხვი და უშნო ლანძღვისთვის.

მონადირე.

გ ა მ ო ც ა ნ ა

(გუძღვნი მაზრის მოხელეს)

სულ ქუჩაში დაწანწალებს, ეტყობა რომ ცეცია. დარაჯები ბლომათა ჰყავს, ერთ დუყინზე მეტია. გარეშემო ღრენით დასდევს თორმეტამდე მგელია შუაში თვით დაცუნკულებს, გაიძვერა მგელია. ბლომად უნდა ნიშადური მას საცხუნებელია ისე მისი მოშორება, დიახაც რომ ძნელია!

ზაბუსტა ქ—იანი.

ქართველი მწერლები და მოღვაწენი.

სომხური ხელოვნება.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

70 + 70 = 20

მსახიობი ქალი, სეტინიე ჩიშიშკიან.
(† 27 დეკემბ. 1907 წ.)

გიორგი შერეთელი

(გარდაიცვალა 12 იანვ. 1900 წ.)

გ ა მ ო ც ა ნ ა .

გარდაცვალებიდან 110 წლის გამო

მეფე ერეკლე II († 11 იანვ. 1798 წ.)

ეშმაკის კერძით გამსდარა, კეკლუცა და ნაზიანა.
 ტოძით კარაშუტას მოდგმა, შეუფარა და ბრაზიანა!..
 სომხით დაბადებულაა, დღეს ქართულ ორ აზრიანა.
 სვლ მგონია თათრად აქცეს, ეს ცსრა რჯულა ავზიანა.
 ანხსლობს, ერთობ გაკაზმასდა, ვით აღქაჟა და აფთარი.
 შირად სარგებლობისათვის, მზად აქვს სხვისთვის სრი-
 | კი-შარი.
 უდილობას ჩემი სჯობსო, ეს ეშმაკსედ გადამჯდარი.
 და ზრდილობის შაბღანსედაც არის შეტად გადამცდარი.
 რა უფოთ, რომ ცატა უქრის, დაბნევა მით დაფთარი.
 ერთჯერ „ნაშობს“ ცსრაჯერ უადის, ეს ცსრა რჯულა
 | და ცსრა გვარია.
 ესდეკებში დანაფარდობს, მწერლობაში უტიფარი,
 და ბაღქვადის „ზვერინცაში“ თითით სჩვენებლად არი.
 № 13.

ამ დროინდულად.

მასწავლებელი. ქალებო, აბა დამისსხედეთ რო-
 მელიძე შრომისათვის დღური კავშირი?
 მოწაფე ქალი. (წამოსტება და წარბშეუხრელად)
 ცალქმრობა!
 —??!

სამართალში გამოწვევა. (წერილი რედაქციისადმი)
 ბ-ნო სიკო! ბოხოვთ ნამწვილი სახელით გამოჩნდეთ და გა-
 მოხვიდეთ საგედიატორო სამართალში, რადგან ცილსა მწა-
 მებთ, როცა სწერთ, ვითომც მე, ტურას „გლეხის ნაბიჯის
 აზბ.“ ფული შემეკამოს (იხ. ნიშაღურა № 16).
 ჩემის მხრით მედიტორებთ ვასახლებ ისევ ხაშმე-
 ლებს,—რადგან „გლეხის ნაბიჯის აზბ.“ უმრავლესობა ხაშ-
 მელები არიან, რომელთაც საქმის გარემოება კარგად იციან
 —სიმონ ნახუცაროვს (ბეროჩის), დთა ჭუაძეს და დიმიტრი
 გოვნიევს. ვადას ბაძლევთ იანერის ოცდაზუთამდე.
 ვანო მაისურაძე „ტურა“.

რედ-გამომცემელი ვალერიან გუნია.